VẬN DỤNG MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM NHẰM PHÁT TRIỂN KĨ NĂNG NÓI - NGHE THEO CHỦ ĐỀ CHO HỌC SINH LỚP 3

Phạm Hoàng Linh Nga, Lê Sao Mai
Trường Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng
Email: linhngapham9@gmail.com

Tóm tắt: *Phát triển kĩ năng nói – nghe theo chủ đề là một trong những yêu cầu quan trọng của môn Tiếng Việt ở tiểu học theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Tuy nhiên, thực tế dạy học cho thấy nhiều học sinh lớp 3 còn gặp khó khăn trong diễn đạt, thiếu tự tin khi trình bày và khả năng lắng nghe, phản hồi còn hạn chế. Trên cơ sở nghiên cứu lí luận, khảo sát nội dung nói – nghe trong sách giáo khoa Tiếng Việt 3 (bộ Kết nối tri thức với cuộc sống) và khảo sát thực trạng tại một số trường Tiểu học ở tỉnh Quảng Trị, bài viết đề xuất ba hoạt động trải nghiệm nhằm phát triển kĩ năng nói – nghe theo chủ đề cho học sinh lớp 3, gồm: phỏng vấn – chia sẻ trải nghiệm, thảo luận nhóm theo chủ đề và trò chơi giao tiếp. Kết quả thực nghiệm sư phạm bước đầu cho thấy việc vận dụng các hoạt động này góp phần nâng cao hiệu quả dạy học, tăng sự tích cực tham gia của học sinh, cải thiện khả năng diễn đạt, lắng nghe và phản hồi trong giao tiếp. Kết quả nghiên cứu cung cấp thêm cơ sở tham khảo cho giáo viên tiểu học trong việc thiết kế và tổ chức các hoạt động trải nghiệm nhằm phát triển kĩ năng nói – nghe theo định hướng phát triển năng lực.*

Từ khóa: *hoạt động trải nghiệm; kĩ năng nói – nghe; học sinh lớp 3; dạy học Tiếng Việt; phát triển năng lực.*

APPLYING EXPERIENTIAL LEARNING ACTIVITIES TO DEVELOP TOPIC-BASED SPEAKING AND LISTENING SKILLS FOR GRADE 3 STUDENTS

Abstract: *Developing topic-based speaking and listening skills is an important objective of Vietnamese language teaching in primary schools under the 2018 General Education Curriculum. However, many Grade 3 students still have difficulties in oral expression, confidence, and interactive communication. Based on a review of relevant literature, an analysis of the Grade 3 Vietnamese textbook (Kết nối tri thức với cuộc sống series), and a survey of teaching practices at primary schools in Quang Tri Province, this study proposes three experiential learning activities to develop topic-based speaking and listening skills: interviewing and sharing personal experiences, group discussion, and communication games. The pedagogical experiment shows that these activities improve students' participation, oral expression, listening, and response skills. The findings provide practical references for primary school teachers in organizing experiential learning activities to enhance speaking and listening instruction.*

Keywords: *experiential learning activities; speaking and listening skills; Grade 3 students; Vietnamese language teaching; competency-based education.*

Nhận bài: 21/05/2026 Phản biện: 21/06/2026 Duyệt đăng: 25/06/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, nói và nghe được xác định là một trong những thành tố quan trọng của năng lực ngôn ngữ, đồng thời là công cụ giúp học sinh tham gia hiệu quả vào các hoạt động học tập và giao tiếp trong cuộc sống. Ở cấp tiểu học, việc phát triển kĩ năng nói – nghe không chỉ giúp học sinh diễn đạt suy nghĩ, cảm xúc một cách rõ ràng mà còn hình thành khả năng lắng nghe, trao đổi và phản hồi phù hợp trong các tình huống giao tiếp. Đối với học sinh lớp 3, các hoạt động nói – nghe được tổ chức theo những chủ đề gần gũi với cuộc sống, tạo điều kiện để các em vận dụng vốn hiểu biết và trải nghiệm của bản thân vào quá trình giao tiếp.

Thực hiện yêu cầu đó, nội dung nói – nghe trong sách giáo khoa Tiếng Việt 3 (bộ Kết nối tri thức với cuộc sống) được xây dựng theo hướng tăng cường các hoạt động trình bày, trao đổi và bày tỏ ý kiến về những vấn đề quen thuộc như thiên nhiên, quê hương, môi trường sống. Các nhiệm vụ học tập không chỉ yêu cầu học sinh nói đúng nội dung mà còn biết lắng nghe, tương tác và phản hồi với người khác trong quá trình giao tiếp.

Tuy nhiên, qua khảo sát thực tế cho thấy việc phát triển kĩ năng nói – nghe theo chủ đề cho học sinh lớp 3 vẫn còn gặp nhiều khó khăn. Một bộ phận học sinh còn hạn chế trong khả năng diễn đạt, thiếu tự tin khi trình bày trước tập thể, chưa chủ động tham gia trao đổi và phản hồi ý kiến. Bên cạnh đó, việc tổ chức các hoạt động nhằm tạo cơ hội cho học sinh thực hành giao tiếp trong giờ học Tiếng Việt chưa thực sự đa dạng, hiệu quả.

Trong dạy học Tiếng Việt, hoạt động trải nghiệm được xem là một hình thức tổ chức học tập tạo điều kiện để học sinh tham gia trực tiếp vào các tình huống giao tiếp bằng ngôn ngữ thông

qua các hoạt động như kể chuyện, thảo luận, đóng vai hay trò chơi giao tiếp. Thông qua quá trình tham gia hoạt động, học sinh được thực hành nói, nghe, trao đổi và phản hồi trong những ngữ cảnh cụ thể, từ đó từng bước phát triển năng lực giao tiếp.

Xuất phát từ những lí do trên, bài viết tập trung đề xuất một số hoạt động trải nghiệm nhằm phát triển kĩ năng nói – nghe theo chủ đề cho học sinh lớp 3, góp phần nâng cao hiệu quả dạy học nói - nghe ở lớp 3 theo định hướng phát triển năng lực.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lí luận

2.1.1. Kĩ năng nói – nghe theo chủ đề của học sinh lớp 3

Nói và nghe là hai hoạt động giao tiếp cơ bản, có mối quan hệ chặt chẽ, góp phần hình thành năng lực giao tiếp, phát triển tư duy và phẩm chất cho học sinh tiểu học.

Nói – nghe theo chủ đề là hoạt động giao tiếp được tổ chức xoay quanh một chủ đề cụ thể, trong đó học sinh trình bày, trao đổi, chia sẻ ý kiến và lắng nghe phản hồi. Qua đó, học sinh được vận dụng vốn sống, kinh nghiệm và sử dụng ngôn ngữ trong các tình huống giao tiếp gần gũi, thực tiễn.

Bảng 2.1. Các thành tố của kĩ năng nói – nghe theo chủ đề

Thành tố	Biểu hiện
Nói đúng chủ đề	Trình bày nội dung phù hợp với yêu cầu giao tiếp
Diễn đạt	Sử dụng từ ngữ, câu văn rõ ràng, mạch lạc
Trình bày ý kiến	Nêu được suy nghĩ, cảm nhận hoặc quan điểm cá nhân
Lắng nghe	Chú ý tiếp nhận thông tin từ người khác
Phản hồi	Trao đổi, đặt câu hỏi hoặc đưa ra ý kiến phù hợp

Các thành tố trên có mối quan hệ mật thiết với nhau và là cơ sở để đánh giá mức độ phát triển kĩ năng nói – nghe của học sinh trong quá trình tham gia các hoạt động giao tiếp ở lớp học.

2.1.2. Hoạt động trải nghiệm trong dạy học nói – nghe

Hoạt động trải nghiệm là hình thức tổ chức dạy học tạo cơ hội cho học sinh trực tiếp tham gia các hoạt động học tập và thực tiễn, qua đó hình thành kiến thức, phát triển năng lực và phẩm chất. Theo Nguyễn Thị Dung (2019), thông qua trải nghiệm, học sinh huy động kiến thức và kinh nghiệm để giải quyết nhiệm vụ học tập, từ đó phát triển năng lực. Lê Thị Thơm (2022) cũng nhấn mạnh vai trò của hoạt động trải nghiệm trong việc giúp học sinh quan sát, thực hành và vận dụng kiến thức vào học tập và đời sống.

Trong nghiên cứu này, hoạt động trải nghiệm trong dạy học nói – nghe được hiểu là các hoạt động giao tiếp được tổ chức trong giờ Tiếng Việt như phỏng vấn, thảo luận và trò chơi giao tiếp, tạo điều kiện để học sinh thực hành nói, nghe, trao đổi và phản hồi theo các chủ đề cụ thể. Đây là cơ sở để thiết kế các hoạt động phù hợp với yêu cầu của SGK Tiếng Việt 3.

Hoạt động trải nghiệm góp phần tạo môi trường giao tiếp thực hành, giúp học sinh phát triển kĩ năng nói – nghe, tăng cường khả năng hợp tác, phản hồi, đồng thời nâng cao hứng thú và sự tự tin trong giao tiếp.

2.1.3. Cơ sở lựa chọn hoạt động trải nghiệm trong dạy học nói – nghe theo chủ đề cho học sinh lớp 3

Việc lựa chọn hoạt động trải nghiệm trong dạy học nói – nghe theo chủ đề cần dựa trên yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, nội dung sách giáo khoa và đặc điểm của học sinh lớp 3.

Khảo sát SGK Tiếng Việt 3 (bộ Kết nối tri thức với cuộc sống) cho thấy các nhiệm vụ nói – nghe tập trung vào trình bày, chia sẻ, trao đổi và thảo luận về những chủ đề gần gũi. Trong khi đó, học sinh lớp 3 vẫn cần được hỗ trợ thông qua các hoạt động trực quan, thực hành và tương tác để phát triển khả năng giao tiếp.

Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất ba hoạt động trải nghiệm gồm: phỏng vấn – chia sẻ trải nghiệm, thảo luận nhóm theo chủ đề và trò chơi giao tiếp nhằm phát triển kĩ năng nói – nghe theo chủ đề cho học sinh lớp 3.

2.2. Thực trạng thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm nhằm phát triển kĩ năng nói – nghe theo chủ đề cho học sinh lớp 3

Để có cơ sở đề xuất các hoạt động trải nghiệm nhằm phát triển kĩ năng nói – nghe theo chủ đề cho học sinh lớp 3, chúng tôi tiến hành khảo sát 10 giáo viên đang giảng dạy khối 3 tại Trường Tiểu học số 1 Nam Lý và Trường Tiểu học số 2 Đồng Sơn cùng 79 học sinh lớp 3. Nội dung khảo

sát tập trung vào nhận thức của giáo viên về vai trò của hoạt động trải nghiệm, mức độ tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong dạy học Tiếng Việt, những khó khăn của học sinh trong quá trình tham gia hoạt động nói – nghe và những khó khăn của giáo viên khi tổ chức các hoạt động này.

Bảng 2.2. Kết quả khảo sát thực trạng thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học nói – nghe theo chủ đề

Nội dung khảo sát	Kết quả nổi bật
Giáo viên đánh giá hoạt động trải nghiệm có vai trò quan trọng hoặc rất quan trọng	90%
Hình thức được giáo viên sử dụng thường xuyên nhiều nhất	Thảo luận nhóm (70%)
Học sinh gặp khó khăn lớn nhất	Thiếu tự tin khi nói (70%)
Học sinh diễn đạt chưa rõ ràng	60%
Học sinh phản hồi còn hạn chế	50%
Giáo viên gặp khó khăn do thiếu thời gian	80%
Giáo viên chưa có hướng dẫn cụ thể khi tổ chức hoạt động	80%
Giáo viên có nhu cầu được cung cấp hệ thống hoạt động trải nghiệm	90%

Kết quả khảo sát cho thấy 90% giáo viên nhận thức được vai trò quan trọng của hoạt động trải nghiệm trong phát triển kĩ năng nói – nghe. Các hình thức được sử dụng phổ biến gồm thảo luận nhóm (70%), đóng vai và phỏng vấn/giao tiếp (50%), nhưng việc tổ chức còn rời rạc, chưa hướng đến phát triển từng thành tố của kĩ năng nói – nghe.

Về phía học sinh, các em còn gặp nhiều khó khăn như thiếu tự tin khi trình bày (70%), diễn đạt chưa rõ ràng (60%), phản hồi còn hạn chế (50%) và nói chưa mạch lạc (40%). Dù hứng thú với các hoạt động trải nghiệm, đặc biệt là trò chơi ngôn ngữ (90%), đóng vai (80%) và thảo luận nhóm (70%), hiệu quả phát triển kĩ năng chưa thực sự rõ nét.

Giáo viên cũng gặp nhiều trở ngại khi tổ chức hoạt động trải nghiệm, chủ yếu do thiếu thời gian và thiếu hướng dẫn cụ thể (đều 80%). Phần lớn giáo viên mong muốn có hệ thống hoạt động, bài dạy minh họa và quy trình tổ chức rõ ràng. Kết quả này cho thấy cần xây dựng các hoạt động trải nghiệm phù hợp để hỗ trợ giáo viên nâng cao hiệu quả dạy học nói – nghe theo chủ đề.

2.3. Một số hoạt động trải nghiệm nhằm phát triển kĩ năng nói – nghe theo chủ đề cho học sinh lớp 3

Từ kết quả khảo sát nội dung dạy học nói – nghe trong sách giáo khoa Tiếng Việt 3 và thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm tại các trường tiểu học được khảo sát, có thể thấy học sinh còn gặp khó khăn trong diễn đạt, thiếu tự tin khi trình bày và khả năng lắng nghe, phản hồi còn hạn chế. Trong khi đó, giáo viên có nhu cầu được cung cấp những hoạt động trải nghiệm cụ thể, phù hợp với nội dung bài học và đặc điểm của học sinh lớp 3. Trên cơ sở đó, bài viết lựa chọn một số hoạt động trải nghiệm đã được thiết kế trong nghiên cứu nhằm tác động trực tiếp đến các thành tố của kĩ năng nói – nghe theo chủ đề.

Bảng 2.3. Định hướng lựa chọn hoạt động trải nghiệm nhằm phát triển các thành tố của kĩ năng nói - nghe

Hoạt động trải nghiệm	Nói đúng chủ đề	Diễn đạt	Trình bày ý kiến	Lắng nghe	Phản hồi
Phỏng vấn – chia sẻ trải nghiệm	✓	✓		✓	✓
Thảo luận nhóm theo chủ đề	✓	✓	✓	✓	✓
Trò chơi giao tiếp	✓	✓		✓	✓

2.3.1. Hoạt động phỏng vấn – chia sẻ trải nghiệm

a. Mục tiêu

Hoạt động phỏng vấn – chia sẻ trải nghiệm nhằm tạo cơ hội cho học sinh sử dụng ngôn ngữ trong giao tiếp thông qua việc đặt câu hỏi, lắng nghe, trao đổi và trình bày thông tin theo một chủ đề xác định. Hoạt động này hướng đến phát triển đồng thời các thành tố của kĩ năng nói – nghe như nói đúng chủ đề, diễn đạt mạch lạc, lắng nghe tích cực và phản hồi phù hợp.

b. Nội dung và cách tổ chức

Giáo viên xây dựng hệ thống câu hỏi gắn với chủ đề của bài học, tổ chức cho học sinh làm việc theo cặp hoặc nhóm nhỏ. Một học sinh đóng vai người phỏng vấn, học sinh còn lại trả lời dựa trên hiểu biết hoặc trải nghiệm của bản thân. Sau khi hoàn thành, học sinh đổi vai và đại diện một số nhóm báo cáo kết quả trước lớp. Trong quá trình tổ chức, giáo viên khuyến khích học sinh sử dụng câu hỏi mở, diễn đạt đầy đủ ý và biết lắng nghe để đặt câu hỏi hoặc phản hồi phù hợp.

c. Gợi ý vận dụng trong dạy học

Hoạt động này phù hợp với các bài nói – nghe như Rừng, Cảnh đẹp đất nước trong SGK Tiếng Việt 3 (Kết nối tri thức với cuộc sống). Chẳng hạn, ở bài Rừng, giáo viên có thể tổ chức cho học sinh phỏng vấn theo các câu hỏi như: Em biết gì về vai trò của rừng? Em đã từng đến rừng chưa? Theo em, chúng ta cần làm gì để bảo vệ rừng? Sau khi trao đổi, học sinh trình bày lại nội dung đã thu thập được từ bạn trước lớp.

d. Ý nghĩa đối với phát triển kĩ năng nói – nghe

Hoạt động phỏng vấn – chia sẻ trải nghiệm giúp học sinh hình thành thói quen lắng nghe, lựa chọn thông tin và diễn đạt lại bằng lời nói của mình. Đồng thời, việc trao đổi trong nhóm nhỏ tạo môi trường giao tiếp an toàn, giúp học sinh mạnh dạn hơn khi trình bày trước tập thể. Hoạt động này đặc biệt phù hợp để khắc phục những hạn chế về sự thiếu tự tin và khả năng diễn đạt đã được xác định trong kết quả khảo sát thực trạng.

2.3.2. Hoạt động thảo luận nhóm theo chủ đề

a. Mục tiêu:

Thảo luận nhóm theo chủ đề nhằm tạo môi trường giao tiếp nhiều chiều, giúp học sinh trao đổi, chia sẻ và bảo vệ ý kiến của bản thân về một vấn đề thuộc chủ đề học tập. Thông qua quá trình thảo luận, học sinh được rèn luyện đồng thời khả năng diễn đạt, lắng nghe, phản hồi và hợp tác với các thành viên trong nhóm. Đây cũng là hoạt động phù hợp để phát triển các thành tố của kĩ năng nói – nghe theo chủ đề, đặc biệt là trình bày ý kiến và phản hồi trong giao tiếp.

b. Nội dung và cách tổ chức

Giáo viên chia lớp thành các nhóm nhỏ (4–5 học sinh), giao một vấn đề gắn với chủ đề bài học và yêu cầu mỗi thành viên đều phải nêu ý kiến, lắng nghe, bổ sung hoặc phản hồi ý kiến của bạn trước khi nhóm thống nhất nội dung trình bày. Trong quá trình tổ chức, giáo viên quan sát, hỗ trợ học sinh diễn đạt rõ ràng, khuyến khích các em sử dụng lí lẽ để trao đổi và biết tôn trọng ý kiến của người khác. Việc đánh giá tập trung vào mức độ tham gia của từng học sinh, khả năng trình bày, lắng nghe và phản hồi trong quá trình thảo luận.

c. Gợi ý vận dụng

Ví dụ với bài Nói và nghe – Trao đổi: Làm thế nào để bảo vệ rừng? (chủ đề Trái Đất của chúng mình), giáo viên tổ chức cho các nhóm thảo luận câu hỏi: "Chúng ta cần làm gì để bảo vệ rừng?". Học sinh lần lượt nêu ý kiến về những việc làm như không chặt phá rừng, trồng cây, bảo vệ động vật hoặc tuyên truyền nâng cao ý thức bảo vệ rừng; các thành viên còn lại lắng nghe, bổ sung hoặc phản hồi trước khi đại diện nhóm trình bày kết quả.

d. Ý nghĩa đối với phát triển kĩ năng nói - nghe

Hoạt động thảo luận nhóm theo chủ đề tạo cơ hội để tất cả học sinh được tham gia vào quá trình giao tiếp thông qua việc trình bày ý kiến, lắng nghe, trao đổi và phản hồi với các thành viên trong nhóm. Quá trình tương tác này không chỉ giúp học sinh rèn luyện khả năng diễn đạt và bảo vệ quan điểm của mình mà còn hình thành thói quen lắng nghe, tôn trọng và tiếp thu ý kiến của người khác. So với hình thức phát biểu cá nhân, thảo luận nhóm làm tăng số lượt giao tiếp của học sinh, tạo môi trường để các em mạnh dạn sử dụng ngôn ngữ trong những tình huống có chủ đề, qua đó góp phần phát triển đồng thời các thành tố của kĩ năng nói – nghe và khắc phục những hạn chế về trình bày ý kiến, lắng nghe và phản hồi đã được xác định qua khảo sát thực trạng.

2.3.3. Hoạt động trò chơi giao tiếp

a. Mục tiêu:

Trò chơi giao tiếp tạo môi trường học tập tích cực, giúp học sinh luyện tập kĩ năng nói và nghe thông qua những nhiệm vụ giao tiếp có tính tương tác. Hoạt động hướng đến phát triển khả năng diễn đạt rõ ràng, lắng nghe tích cực và phản xạ ngôn ngữ trong không khí học tập nhẹ nhàng, phù hợp với đặc điểm tâm lí của học sinh lớp 3.

b. Nội dung và cách tổ chức:

Giáo viên thiết kế các trò chơi theo dạng mô tả – đoán hoặc giới thiệu – đoán gắn với chủ đề bài học. Học sinh lần lượt đảm nhận vai trò người mô tả và người nghe; người mô tả sử dụng lời nói để giới thiệu đặc điểm của đối tượng mà không nêu tên trực tiếp, người nghe lắng nghe, suy luận và đưa ra câu trả lời hoặc đặt câu hỏi để làm rõ thông tin. Sau mỗi lượt chơi, học sinh đổi vai để cả hai đều được thực hành kĩ năng nói và nghe. Giáo viên đánh giá dựa trên khả năng diễn đạt, mức độ chính xác khi lắng nghe và sự tích cực tham gia của học sinh.

c. Gợi ý vận dụng:

Ví dụ với bài Nói và nghe – Cảnh đẹp đất nước (chủ đề Đất nước ngàn năm), giáo viên tổ chức trò chơi "Hướng dẫn viên du lịch nhí". Một học sinh hoặc một nhóm giới thiệu về một danh lam thắng cảnh của Việt Nam bằng cách mô tả vị trí, đặc

điểm nổi bật và vẻ đẹp của địa danh mà không nêu tên; các học sinh khác lắng nghe và đoán đó là địa danh nào. Sau mỗi lượt chơi, giáo viên cùng học sinh nhận xét cách diễn đạt, khả năng lắng nghe và phản hồi của người tham gia.

d. Ý nghĩa đối với kĩ năng nói - nghe:

Hoạt động trò chơi giao tiếp không chỉ tạo hứng thú học tập mà còn giúp tăng số lượt giao tiếp của học sinh trong giờ học, góp phần khắc phục tâm lí e ngại khi phát biểu và nâng cao hiệu quả rèn luyện kĩ năng nói – nghe theo chủ đề.

Có thể thấy, các hoạt động trải nghiệm được đề xuất không chỉ đa dạng về hình thức tổ chức mà còn được lựa chọn trên cơ sở phù hợp với đặc điểm của từng dạng nhiệm vụ nói – nghe trong SGK Tiếng Việt 3. Mỗi hoạt động hướng đến phát triển những thành tố khác nhau của kĩ năng nói – nghe nhưng đều tạo cơ hội để học sinh tham gia giao tiếp trong các tình huống có chủ đề, có mục đích và có sự tương tác. Việc vận dụng linh hoạt các hoạt động này góp phần khắc phục những hạn chế được xác định qua khảo sát thực trạng, đồng thời nâng cao hiệu quả dạy học nói – nghe theo định hướng phát triển năng lực.

2.4. Thực nghiệm sư phạm

Để kiểm chứng tính khả thi và hiệu quả của các hoạt động trải nghiệm, nghiên cứu tiến hành thực nghiệm sư phạm tại Trường Tiểu học số 1 Nam Lý (phường Đồng Hới, tỉnh Quảng Trị) với 79 học sinh lớp 3, gồm 38 học sinh lớp thực nghiệm và 41 học sinh lớp đối chứng. Lớp thực nghiệm được tổ chức dạy học theo kế hoạch có vận dụng các hoạt động trải nghiệm, trong khi lớp đối chứng học theo phương pháp thông thường. Thực nghiệm diễn ra trong 2 tuần với bài Nói và nghe: Rừng (SGK Tiếng Việt 3, bộ Kết nối tri thức với cuộc sống).

Kết quả cho thấy lớp thực nghiệm có tỉ lệ học sinh hoàn thành tốt cao hơn lớp đối chứng (44,7% so với 29,3%), tỉ lệ chưa hoàn thành thấp hơn (7,9% so với 19,5%) và điểm trung bình cao hơn (8,1 so với 7,5). Đồng thời, học sinh lớp thực nghiệm tích cực giao tiếp, mạnh dạn trình bày ý kiến và biết lắng nghe, phản hồi phù hợp hơn. Những kết quả này bước đầu khẳng định tính khả thi và hiệu quả của việc vận dụng các hoạt động trải nghiệm trong dạy học nói – nghe theo chủ đề, góp phần phát triển kĩ năng nói – nghe cho học sinh lớp 3.

III. KẾT LUẬN

Phát triển kĩ năng nói – nghe theo chủ đề là yêu cầu quan trọng của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 nhằm hình thành năng lực giao tiếp cho học sinh tiểu học. Khảo sát SGK Tiếng Việt 3 (bộ Kết nối tri thức với cuộc sống) cho thấy các nhiệm vụ nói – nghe gắn với những chủ đề gần gũi, tạo cơ hội cho học sinh giao tiếp. Tuy nhiên, thực tế cho thấy hoạt động trải nghiệm chưa được tổ chức thường xuyên, học sinh còn hạn chế về diễn đạt, thiếu tự tin và kĩ năng lắng nghe, phản hồi.

Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất ba hoạt động trải nghiệm gồm: phỏng vấn – chia sẻ trải nghiệm, thảo luận nhóm theo chủ đề và trò chơi giao tiếp nhằm phát triển kĩ năng nói – nghe cho học sinh lớp 3. Kết quả thực nghiệm bước đầu cho thấy các hoạt động này góp phần nâng cao hiệu quả dạy học, tăng sự tích cực tham gia và cải thiện khả năng diễn đạt, lắng nghe, phản hồi của học sinh, đồng thời khẳng định tính khả thi của việc vận dụng hoạt động trải nghiệm trong dạy học nói – nghe theo định hướng phát triển năng lực.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). Chương trình Giáo dục phổ thông – Chương trình tổng thể. Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). Chương trình Giáo dục phổ thông môn Ngữ văn. Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Lê A, Nguyễn Hải Đạm, Hoàng Mai Thao và Lê Xuân Soạn (1998). Phương pháp dạy học Tiếng Việt. NXB GD, Hà Nội.

Lê A, Phan Phương Dung và Đặng Kim Nga (2011). Giáo trình Tiếng Việt 3.NXB Đại học Sư phạm.

Lê Phương Nga (2013). Phương pháp DHTV ở tiểu học II. NXB ĐHSP Hà Nội.

Lê Thị Thơm (2022). Giải pháp nâng cao năng lực dạy học trải nghiệm môn Tiếng việt cho giáo viên tiểu học tại thành phố Hà Nội. Tạp chí giáo dục.

Lê Thị Thơm, Thân Thị Hoa, Đoàn Thị Huyền và Phạm Thanh Thùy (2022). Tổ chức dạy học trải nghiệm môn Tiếng Việt. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.

Lê Thị Thơm (Chủ biên), Thân Thị Hoa, Đoàn Thị Huyền, & Phạm Thanh Thùy. (2022). Tổ chức dạy học trải nghiệm môn Tiếng Việt ở tiểu học (Sách chuyên khảo). Hà Nội: Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội

Nguyễn Thị Dung. (2019). Hoạt động trải nghiệm trong dạy học Tiếng Việt cho học sinh lớp 4, 5 (Luận án Tiến sĩ Khoa học Giáo dục). Trường Đại học Sư phạm Hà Nội